

विषयसूची

विषय	पृष्ठ
१. शोध प्रबन्ध समितिको सिफारिस-पत्र	ii
२. अनुमोदन पत्र	iii
३. प्रतिबद्धता पत्र	iv
४. कृतज्ञता ज्ञापन	v
५. शोधसार	vi-xi
६. तालिका सूची	xvii
७. नक्सा	xviii-xxi

पहिलो अध्याय शोध परिचय

१.१ परिचय	१
१.२ समस्या कथन	३
१.३ अध्ययनको उद्देश्य	४
१.४ सैद्धान्तिक अवधारणा	४
१.४.१ संस्कारहरु	६
१.४.२ सांस्कृतिक सापेक्षवाद	७
१.५.३ सामाजिक परिवर्तन	८
१.५ अध्ययनको महत्व	९
१.६ अध्ययनको सीमा	१०
१.७ शोधविधि	१०
१.७.१ अध्ययन क्षेत्रको छनोट	१०
१.७.२ तथ्याङ्क-संकलन विधि	११
१.८ अध्याय विभाजन	१४

दोस्रो अध्याय
पूर्वसाहित्य समीक्षा

२.१ परिचय	१५
२.२ साहित्य समीक्षा	१६

तेस्रो अध्याय

किरात राई परिचय : उत्पत्ति, निवास र सामाजिक सम्बन्ध

३.१ अध्ययन क्षेत्रको भौगोलिक परिचय	३०
३.२ संक्षिप्त ऐतिहासिक परिचय	३३
३.३ किरात समुदायको उत्पत्ति बारे संक्षिप्त चित्रण	३५
३.३.१ किरात शब्दको अर्थ	३५
३.३.२ किरातहरुको बसोबास क्षेत्र र राज्यव्यवस्था	४४
३.४ राई शब्दको उत्पत्ति र अर्थ	५१
३.५ जातीय संरचनामा पूर्वी नेपालका राईहरु	५८
३.५.१ राई जातिको बसोबासका क्षेत्रहरु	५९
३.५.२ साम्पाङ जातिको उत्पत्ति र शाब्दिक अर्थ	६३
३.५.३ साम्पाङ राई जातिको बसोबास क्षेत्र	६७
३.५.४ साम्पाङ जातिको जनसंख्या	६८
३.५.५ सामाजिक र शैक्षिक स्थिति	६९
३.५.६ अध्ययन क्षेत्रमा बसोबास गर्ने अन्य जातिहरु	७१

चौथो अध्याय

साम्पाङ राईको सामाजिक तथा आर्थिक जीवन पद्धति

४.१ सामाजिक संरचना	७३
४.१.१ घर, परिवार र पारिवारिक बनौट	८०
४.१.२ कार्य विभाजन	८४
४.१.३ जीवन-दर्शन	८५
४.१.४ नाता-कुटुम्ब	९०

४.१.५ अन्य समाजसँग सम्बन्ध	९३
४.१.६ साम्पाड युवाहरुमा संस्कार प्रतिको भुकाव	९३
४.२ आर्थिक जीवन	९४
४.२.१ पेशा-व्यवसाय	९४
४.२.१.१ कृषि व्यवसाय	९४
४.२.१.२ नोकरी	९५
४.२.१.३ वैदेशिक रोजगारी	९५
४.२.१.४ घरेलु उद्योग	९६
४.२.१.५ लोककला	९६

पाचौँ अध्याय

साम्पाड राई जातिको भाषा, धार्मिक जीवन र चाडपर्व

५.१ भाषा	९९
५.२ संस्कार परिचय	१००
५.३ रहनसहन	१०३
५.३.१ पहिरन तथा गरगहना	१०४
५.३.२ भोजन	१०४
५.४ धर्म तथा धार्मिक जीवन	१०५
५.५ चाडपर्व	११८
५.५.१ चाडपर्व तथा धार्मिक जीवनसँग सम्बन्धित नाच	१२४
५.५.२ अन्य संस्कारसँग सम्बन्धित नाचगान तथा मनोरञ्जन	१२७

छैटौँ अध्याय

किरात साम्पाड राई जातिका संस्कारहरु

६.१ जन्मदेखि छेवरसम्मको संस्कार	१३०
६.१.१ जन्मनु पूर्वको संस्कार	१३०
६.१.२ नामाकरण (नवारन)	१३१
६.१.३ अन्नप्राशन (पास्नी)	१३३

६.१.४ छेवर तथा गुन्यूचोली	१३६
६.२ विवाह संस्कार	१३९
६.२.१ मागी विवाह	१४२
६.२.२ चोरी तथा प्रेम विवाह	१७४
६.२.३ अन्तरजातीय विवाह	१७६
६.३ मृत्यु संस्कार	१७८
६.३.१ सहज मृत्यु	१७८
६.३.२ असहज मृत्यु	१९५
६.३.३ पितृपूजा	२०२
६.३.४ फूल तार्ने	२०९

सातौं अध्याय

संस्कारसँग संबन्धित अन्य परम्परा

७.१ संस्कारको सम्बन्ध	२१२
७.१.१ धर्मको प्रतिक चुल्हो र संस्कार	२१२
७.१.२ धार्मिक कार्य र संस्कार	२१३
७.१.३ पितृपूजा र संस्कार	२१५
७.१.४ भाषा र संस्कार	२१६
७.१.५ पहिरन र संस्कार	२१६
७.१.६ भोजन र संस्कार	२१७
७.१.७ चाडपर्व र संस्कारको सम्बन्ध	२१८
७.२ संस्कार बारे वर्तमानमा देखिएका परिवर्तित स्वरूप	२२२

आठौं अध्याय

सारांश, निष्कर्ष तथा सुभावा

८.१ सारांश	२३६
८.२ निष्कर्ष	२५०
८.३ सुभावा	२५२

चित्र फलक

चि.फ. नं. १-६ : किरातसँग सम्बन्धित फोटोहरु	२९०
चि.फ. नं. ७-२२ : साम्पाङ राई इतिहाससँग सम्बन्धित फोटोहरु	२९२
चि.फ. नं. २३-३४ : उनीहरुका चाडपर्व र पितृपूजासँग सम्बन्धित फोटोहरु	२९६
चि.फ. नं. २५-३८ : उनीहरुका जन्म संस्कारसँग सम्बन्धित फोटोहरु	२९९
चि.फ. नं. ३९-५४ : उनीहरुका वैवाहिक कार्यसँग सम्बन्धित फोटोहरु	३००
चि.फ. नं. ५५-६२ : उनीहरुका मृत्यु संस्कारसँग सम्बन्धित फोटोहरु	३०४
चि.फ. नं. ६३-६६ : उनीहरुका पितृपूजासँग सम्बन्धित फोटोहरु	३०६
चि.फ. नं. ६७-६८ : उनीहरुका गरगहनासँग सम्बन्धित फोटोहरु	३०७
चि.फ. नं. ६९-७१ : उनीहरुका मनोरञ्जनसँग सम्बन्धित फोटोहरु	३०८
चि.फ. नं. ७२-७३ : उनीहरुका हातहतियारसँग सम्बन्धित फोटोहरु	३०८

सन्दर्भसामग्री सूची

३०९-३१६

तालिका सूची

१. अध्ययन क्षेत्रको जनसंख्या स्थिति	११
२. अध्ययन क्षेत्रका साम्पाड राईजातिको जनसंख्या	६८
३. अध्ययन क्षेत्रका साम्पाड राईजातिको शिक्षाको स्थिति	७०
४. अध्ययन क्षेत्रमा बसोबास गर्ने अन्य जातिहरु	७१
५. साम्पाड राईजातिको पारिवारिक स्थिति	८३
६. साम्पाड समाजमा सजातीय विवाह	१७६
७. साम्पाड समाजमा अन्तरजातीय विवाह	१७७